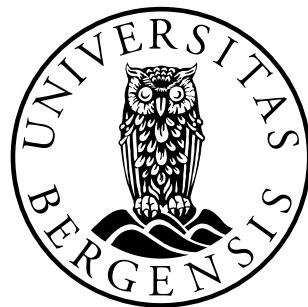

MØTEDOKUMENTER

Forskningsutvalget

4.11.2020

UNIVERSITETET I BERGEN

**Forsknings- og innovasjonsavdelingen
November 2020**

Møte i Universitetets forskningsutvalg

Onsdag 4. 11 Kl. 12:30 – 15:00 (Max)

Møtet holdes digitalt på Zoom

Saksliste**I. Godkjenning av innkalling og saksliste****II. Referat 7. oktober 2020****III. Saker**

	Sak
FU 35/20	Revisjon av forskrift for dr. philos. Saksforelegg, Utkast til ny forskrift
FU 36/20	ERC Muntlig presentasjon
FU 37/20	Kvalitetssikring i ph.d. utdanningen ved UiB Saksforelegg
FU 38/20	Situasjonen for phd.-kandidatene under pandemien Saksforelegg
FU 39/20	Studentersamfunnet i Bergen Presentasjon ved Ingrid Heggetveit Hagesæter
Eventuelt	

Universitetets forskningsutvalg

Møte 7. oktober 2020

12:30 – 14:00

Møte var digitalt og ble holdt i Zoom

Referat - utkast

Til stede: Margareth Hagen, Aino Hosea, Anne Beate Maurseth, Anne Marie Frøseth, Anne Marit Blokhus, Marit Bakke, Marit Øilo, Gro Mjeldheim Sandal, Ragnhild Muriaas, Anne Helen Mydland, Nina Sardarevic, Martine Jordana Baarholm

Fra Administrasjonen: Benedicte Løseth, Birgit Falch, Bjørn Einar Aas, Yngve Brynjufsen, Sigrun Larsen Valderhaug, Bjug Bøyum, Maria H.M. Dolve.

I. Saker.

Sakslisten ble godkjent

II. Referat fra møte 24 august

Referatet ble godkjent

III. Saker

	Sak
FU 29/20	Åpen vitenskap- åpne læringsressurser Underdirektør Mathilde Holm orienterte kort om opprettelse av en arbeidsgruppe for UiBs politikk for Åpen vitenskap – Åpne læringsressurser som er bedt om å levere utkast til regelverk for problemstillinger knyttet til kvalitetssikring, opphavsrett, personvern, deling og bruk av læringsressurser. Mandat og sammensetning er ikke endelig avklart. Det tas sikte på at arbeidsgruppen legger frem sine forslag i Universitetsstyrets møte i februar 2021.
FU 30/20	Revisjon av forskrift for graden doctor philosophiae Saksforelegg , utkast til ny forskrift samt fakultetenes høringsuttalelser var utsendt med sakslisten. Utvalget ga uttrykk for at det var gjort et prisverdig og solid arbeid med å revidere gjeldende forskrift for dr.philos. Et flertall av utvalgets medlemmer ga uttrykk for tvil om revisjonens forslag om adgangen til mindre omarbeidinger av innlevert arbeid til dr.philos.- graden. Dr.philos.er en ikke-veiledet grad som bygger på et ferdig avsluttet arbeid, og som til forskjell fra ph.d. ikke har et strukturert løp frem til disputas. Utvalget understreket behovet for at dr.philos. graden må beholde sitt særpreg. På bakgrunn av synspunkter fremkommet i møtet, legges saken frem for utvalg på nytt i møtet berammet til 4. november.
FU 31/20	ERC Seniorrådgiver Anja Hegen holdt en innledende presentasjon og pekte på forslag til nye tiltak, deriblant faglig ekspert- og idegrupper for felles idémyldring som kan styrke søknadsarbeidet. Utvalget tok presentasjonen til orientering. Presentasjon er tilgjengelig her .

FU 32/ 20	Seminar om Åpen vitenskap Seksjonsleder Bjørn Einar Aas orienterte om utkast til program for utvalgets seminar på Solstrand 9-10- desember 2020. Programmet er fortsatt under utarbeidelse.
FU 33/ 20	Møteplan for utvalget 2021 Utkast til møteplan var utsendt med saklisten. Utvalget til forslaget til
FU 34/ 20	Studentparlamentets arbeidsprogram Studentrepresentant Martine Jordana Baarholm presenterte studentparlamentets arbeidsprogram. Presentasjonen er tilgjengelig her .
Orientering 9k	NIFU- Doktorgradsundersøkelsen 2019 Vedlegg var utsendt med saklisten
Eventuelt	Ingen saker.

Utval:	Forskningsutvalet	Dato:
FU-sak:	35/20	Arkivsaknr.:2020/5087
Møtedato:	04.11.2020	

Revisjon av Forskrift for graden doctor philosophiae (dr.philos.) ved Universitetet i Bergen

---

1 Innleiing

Forskrift for graden doctor philosophiae (dr.philos.) ved Universitetet i Bergen vart fastsett av styret i 2011. Etter ynskje frå fakulteta, har Forsknings- og innovasjonsavdelinga (FIA) gått grundig gjennom forskrifta med målsetjing om revisjon av denne. Spørsmålet om revisjon har vore handsama i Forskningsutvalet i sakene [12/20](#), [17/20](#) og [30/20](#).

Utkast til revidert forskrift vart sendt på høyring til fakulteta 13.05.2020 med frist til 09.09.2020. Høyringsvar vart motteke frå Det matematisk-naturvitskaplege fakultet (MN), Det psykologiske fakultet (PSY), Det medisinske fakultet (MED), Det juridiske fakultet (JUS) og Det humanistiske fakultet (HF).

Basert på høyringsvara, vart utkastet revidert og lagt fram for Forskningsutvalet i sak [30/20](#), 07.10.2020. Forskningsutvalet var positive til utkastet til ny forskrift. Samtidig vart det uttrykt eit behov for visse endringar i forskrifta før utvalet kan anbefale at saka blir fremja for Universitetsstyret. Forskningsutvalet bad difor om at det vart lagt fram ein ytterlegare revidert versjon til det påfølgjande møtet.

2 Merknadar til dei enkelte føresegnene

Til § 2. Beskrivelse av innhold og målsetting for graden dr.philos.

Det humanistiske fakultet har uttrykt eit ynskje om at § 2 i større grad skildrar kva ein dr.philos.-grad er meint å vere

I den reviderte versjonen av dr.philos.-forskrifta som no vert fremja til drøfting i FU, held ein fast ved prinsippet om at dr.philos.-graden skal vere på same nivå som dei organiserte doktorgradane, inkludert ph.d. Dette vert i tillegg forsøkt klårgjort ved at ein foreslår å ta inn to nye avsnitt i føresegna. I § 2 andre avsnitt er det no presisert at dr.philos.-graden og dei organiserte doktorgradene begge er på nivå 8 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, med dei same vilkåra for læringsutbytte. Den overordna målsetjinga for dr.philos.-graden vert fastsett i § 2 tredje avsnitt, som bestemmer at «...dr.philos.-graden eksisterer for at personar som innehar kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse på doktorgradsnivå, skal få muligheten til å oppnå en doktorgradskvalifikasjon».

Til § 5-1. Krav til avhandlingen

I fjerde avsnitt er det teke inn ein regel om at fråvær av krav om godkjent opplæringsdel bør kompenseras ved at dr.philos.-avhandlinga er noko meir omfattande enn ei ph.d.-avhandling. Det humanistiske fakultet meiner at det er naudsynt å ha strengare kvalitetskrav til ein dr.philos.-avhandling enn det som gjeld for ein ph.d. Fordi eit slikt auka kvalitetskrav ikkje kan målast i tid, meiner fakultetet at det ikkje er tilstrekkeleg å vise til dei seks månadane det normalt tar å gjennomføre opplæringsdelen av eit organisert ph.d.-program.

Det følger av Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk at det ikkje kan stillast ulike kvalitetskrav til dr.philos.-graden og ph.d.-graden. Det vert difor foreslått at regelen i § 5-1 fjerde avsnitt vert ståande.

Sjølv om nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk fastset at dr.philos. og ph.d. skal vere på same kvalitetsnivå, seier kvalifikasjonsrammeverket ingenting om korleis fråvær av krav til godkjend opplæringsdel kan kompenseras. I utkastet til dr.philos.-forskrift får fakulteta fridom til sjølve å utforme retningslinjer, der dei kan definere kva vilkåret "noe mer omfattende" inneber. Fakulteta kan sjølve fastsette krav om sidetal og tal på artiklar. Ein kan òg sjå for seg at ei dr.philos.-avhandling til dømes inneber ein høgare eigeninnsats med datainnsamlinga eller har ei breiare problemstilling, utan at avhandlinga er særskilt lengre enn ei ph.d.-avhandling.

Under FU-møtet vart det elles kommentert at bruken av ordet «bør» gjer at regelen vert noko vag («Fraværet av krav til godkjent opplæringsdel tilsvarende ett semester, bør kompenseres ...»). Ved å bytte «bør» med «skal», vert regelen klårare og meir føreseieleg, til nytte for både kandidaten og vurderingskomiteen.

Til § 8. Mindre omarbeiding av innlevert avhandling

Ei av dei større endringane i den reviderte forskrifta, slik denne vart lagt fram i FU-møtet, er § 8 som opnar for mindre omarbeiding av innlevert avhandling. Det juridiske fakultet og Det humanistiske fakultet ynskjer ikkje ei slik ordning i dr.philos.-forskrifta, noko dei argumenterte for under møtet. Det medisinske fakultet understreka på si side at dei ynskjer å ha ei slik ordning i dr.philos.-forskrifta.

Føresegna om mindre omarbeiding svarar til regelen i ph.d.-forskrifta § 11-5, og endringa vart blant anna grunngeven med at UiB sine eigne fagmiljø og opponantar vil vere vane med ei slik ordning frå ph.d.-graden. Under ein runde rundt bordet om erfaringane med mindre omarbeiding i ph.d.-programma, kom det fram at inntrykket ikkje er udelt positivt. Reglane og det forvaltningsmessige knytt til ordninga, verkar uklart for mange i vurderingskomiteen, leiinga og administrasjonen. Dette har hatt uheldige utslag i samband med enkelte vurderingsprosessar. Reint administrativt kan ordninga oppfattast som tungvint, noko som tidlegare har vorte stadfesta av fleire ph.d.-koordinatorar. På den andre sida, er det mange døme på at ordninga har fungert etter formålet – ved å bruke mindre omarbeiding har ein sleppt unna den meir dramatiske og tunge prosessen med underkjenning. Når fleire fakultet likevel trekk fram negative sider ved ordninga, er det grunn til å vente med å innføre denne til etter ei eventuell positiv evaluering basert på fleire tilfelle. Det vert dermed foreslått at ordninga med mindre omarbeiding av innlevert avhandling ikkje vert innført ved denne revisjonen av dr.philos.-forskrifta.

Det er ynskjeleg at FU drøftar mindre omarbeiding i ph.d.-programma etter at fakulteta har fått meir erfaring med ordninga.

3 Avslutning

Saka vert lagt fram i møte i Universitetsstyret 4. februar 2021, med dei innspel som kjem frå Forskingsutvalet.

Saka vert med dette lagt fram for utvalet til drøfting.

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Universitetet i Bergen 10. februar 2011 med hjemmel i [lov 1. april 2005 nr. 15](#) om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) [§ 3-3](#), jf. [forskrift 16. desember 2005 nr. 1574](#) om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler [§ 3](#) nr. 9.
Endringer: Endret ved [forskrift 24 sep 2014 nr. 1981](#) (forskriften endret i sin helhet).

§ 1. Målsetting

Graden doctor philosophiae (dr.philos.) skal kvalifisere for forskningsvirksomhet og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt og arbeidsmåte.

0 Endret ved [forskrift 24 sep 2014 nr. 1981](#).

§ 2. Retten til å framstille seg

Rett til å framstille seg til prøven for den filosofiske doktorgrad har den som har oppnådd eksamen av høyere grad.

Universitetsstyret kan etter innstilling fra vedkommende fakultet, gi søkere som på annen måte har godtgjort tilsvarende kvalifikasjoner i vedkommende fag, adgang til å framstille seg til doktorgradsprøven. Avhandlingen skal ikke bedømmes før slik tillatelse er gitt. Universitetsstyret eller det organ det bemyndiger, vurderer søkerens forhåndskvalifikasjoner og fatter vedtak på grunnlag av søkerens dokumentasjon av tidligere studier og vitenskapelige arbeider, jf. § 5. Universitetsstyret eller det organ det bemyndiger kan stille krav om at søkere gjennomgår særskilte kurs og/eller består særskilt prøve før det gis adgang til bedømmelse av doktorgradsarbeidet. Søknaden fremmes samtidig med oversendelse av doktorgradsarbeidet.

Den som ikke er norsk statsborger eller statsborger i annet nordisk land, har rett til å framstille seg for prøven dersom vedkommende

Hjemmel:

§ 1. Forskriftens virkeområde

Forskriften gjelder graden doctor philosophiae (dr.philos.), og gir regler om retten til å framstille seg for dr.philos.-prøven og avviklingen av denne.

§ 2. Beskrivelse av innhold og målsetting for graden dr.philos.

Graden doctor philosophiae (dr.philos.) er en doktorgrad som kan tildeles personer som har avlagt eksamen av høyere grad, det vil si mastergrad eller tilsvarende.

Graden doctor philosophiae ligger på nivå 8 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, som er det samme nivå som de organiserte doktorgradene, deriblant philosophiae doctor (ph.d.).

Ordningen med dr.philos.-graden eksisterer for at personer som innehar kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse på doktorgradsnivå, skal få muligheten til å oppnå en doktorgradskvalifikasjon.

Forskningsarbeidet og doktoravhandlingen skal være utført på egenhånd uten formell veiledning eller tilknytning til et organisert doktorgradsprogram.

Graden dr.philos. kvalifiserer for forskningsvirksomhet og annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt, arbeidsmåte og analytisk tenkning i samsvar med god vitenskapelig skikk og forskningsetiske standarder.

fakultet etter begrunnet søknad og innstilling fra det aktuelle fagmiljø gir tillatelse til dette. Slik adgang innvilges fortrinnsvis dersom avhandlingen:

- behandler emner eller bygger på materiale som har direkte tilknytning til Norge
- har sterk tilknytning til norsk forskning innen fagområdet
- er utført under opphold ved norsk universitet eller forskningsinstitutt, eller i særlig kontakt med norske forskere, eller dersom søkeren har oppholdstillatelse i Norge.

0 Endret ved [forskrift 24 sep 2014 nr. 1981](#).

§ 3. Avhandlingen

Avhandlingen skal være et selvstendig, vitenskapelig arbeid på et høyt nivå når det gjelder problemformuleringer, begrepsmessig presisering, metodisk, teoretisk og empirisk grunnlag, dokumentasjon og framstillingsform. Avhandlingen skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et faglig nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur.

Avhandlingen kan være et frittstående arbeid eller en videreføring av hovedfagsoppgave eller tilsvarende i studiet. Avhandlingen kan også være en videreføring av faglig arbeid som er utført tidligere i forbindelse med andre eksamener i studiet.

Til bedømmelse som enkeltarbeid kan ikke antas arbeid som har vært godtatt som hovedoppgave ved høyere grad, masteravhandling eller som magister- eller lisensiatsavhandling eller som er belønnet med medalje for besvarelse av en av universitetets prisoppgaver, med mindre arbeidet inngår som en mindre del av en avhandling som består av flere sammenhengende arbeider.

Flere mindre arbeider kan godkjennes som deler av doktoravhandlingen når de etter sitt innhold utgjør et hele. I tillegg til de enkelte

Dr.philos.-graden tildeles på grunnlag av:

1. Godkjent vitenskapelig avhandling
2. Godkjent prøveforelesning over oppgitt emne
3. Godkjent prøveforelesning over selvvalgt emne, og
4. Godkjent disputas

§ 3. Ansvaret for graden dr.philos.

Universitetsstyret har det overordnede ansvar for graden dr.philos. og vedtar forskrift for graden.

Det skal legges til rette for bedømmelse av tverrfaglige dr.philos.-avhandlinger.

Fakultetet selv fatter vedtak om søkeren tilfredsstillende kvalifikasjonskravet, om en innlevert avhandling har et tema som hører inn under fakultetets fagportefølje, om oppnevning av bedømmelseskomité, om avhandlingen er verdig til å forsvares for graden dr.philos. og om prøveforelesninger og disputas kan godkjennes.

Dersom det er tvil om hvorvidt avhandlingen hører inn under fakultetets fagportefølje, kan grunnenhetene og eventuelt andre fakultet konsulteres før vedtak fattes.

§ 4. Søknad om å få avhandlingen bedømt og innlevering

§ 4-1. Vilkår for å fremstille seg

Søkeren må ha en femårig mastergrad eller tilsvarende utdanning, i samsvar med beskrivelsene i kvalifikasjonsrammeverkets andre syklus. Fakultetet kan etter særskilt vurdering godkjenne annen likeverdig utdanning som grunnlag for fremstilling. Søkeren skal legge frem dokumentasjon på tilsvarende kvalifikasjoner.

Søkeren skal være statsborger i Norge eller et annet nordisk land. Andre søkere kan etter begrunnet søknad gis anledning til å fremstille

delene skal det da utarbeides et sammendrag som gjør nærmere rede for helheten i avhandlingen.

Del av fellesarbeid kan godtas til bedømmelse (også som ett av flere arbeider, jf., 4. ledd) forutsatt at det representerer en selvstendig innsats som kan identifiseres i den utstrekning det er nødvendig for vurderingen. I slike tilfeller skal det normalt innhentes erklæringer fra de øvrige forfattere og andre som har fulgt arbeidet, slik at doktorandens innsats kan identifiseres.

Et arbeid eller deler av et arbeid som er til vurdering for doktorgraden ved et annet norsk universitet eller en norsk vitenskapelig høyskole kan ikke innleveres.

Et arbeid eller deler av et arbeid som tidligere er bedømt og godtatt for doktorgraden ved norsk eller utenlandsk universitet eller høyskole, kan ikke antas til bedømmelse selv om arbeidet innleveres i samarbeidet skikkelse.

Avhandlingen skal være skrevet på norsk, svensk, dansk, engelsk, tysk eller fransk. Dersom det ønskes nytt et annet språk, må det søkes vedkommende fakultet om særskilt tillatelse. Avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig. En doktoravhandling som ikke er blitt godkjent ved en tidligere bedømmelse, kan bedømmes i samarbeidet skikkelse, enten som eneste arbeid eller som ett av flere saklig sammenhengende arbeider, først seks måneder etter at fakultetet har fattet beslutning om å forkaste avhandlingen. Bedømmelse på ny kan bare finne sted en gang.

0 Endret ved [forskrift 24 sep 2014 nr. 1981](#).

§ 4. Bedømmelse

Doktorgraden tildeles på grunnlag av:

- a. Godkjent vitenskapelig avhandling og et tilfredsstillende forsvar i en offentlig disputas.
- b. To godkjente prøveforelesninger.

seg dersom vedkommende har oppholdstillatelse i Norge eller dersom avhandlingen

- a) behandler emner eller bygger på materiale som har direkte tilknytning til Norge, eller
- b) har sterk tilknytning til norsk forskning innen det aktuelle fagområdet, eller
- c) er utført under opphold ved norsk universitet eller forskningsinstitusjon, eller i nær tilknytning til eller i tett samarbeid med norske forskere.

§ 4-2. Søknad og krav til dokumentasjon

Søknad om å få avhandlingen bedømt rettes til det fakultet som avhandlingens tema hører inn under. Søknaden skal inneholde en kort redegjørelse for at avhandlingen har et tema som hører inn under fakultetets fagportefølje.

Følgende dokumentasjon skal være vedlagt søknaden:

- a) Avhandlingen, i digitalt og/eller fysisk format, og i det antall som gjeldende fakultet bestemmer.
- b) Dokumentasjon som omfatter vitnemål og karakterutskrift for tidligere utdanning eller tilsvarende kvalifikasjoner.
- c) Dokumentasjon på at nødvendige etiske og andre tillatelser er innhentet, hvor dette er påkrevd.
- d) Medforfattererklæringer hvor dette er påkrevd i henhold til § 5-2.
- e) Erklæring om hvorvidt avhandlingen leveres inn til bedømmelse for første eller andre gang.
- f) Erklæring om at avhandlingen eller deler av denne ikke er levert inn og/eller bedømt ved annen norsk eller utenlandsk institusjon
- g) Dokumentasjon på nordisk statsborgerskap eller oppholdstillatelse og/eller en redegjørelse for avhandlingens tilknytning til Norge

0 Endret ved [forskrift 24 sep 2014 nr. 1981](#).

§ 5. Innlevering

Innlevering av avhandlingen og anmodningen om å få arbeidet bedømt for doktorgraden stiles til vedkommende fakultet og vedlegges bekreftet kopi av vitnemål som viser avlagte eksamener og grader. Hvis doktoranden er i tvil om hvilket fakultet avhandlingen bør bedømmes ved, kan henvendelsen skje til Universitetsstyret. Hvis det kreves særskilt tillatelse, jf. § 2, skal søkeren dokumentere sine studier og vedlegge tidligere vitenskapelige arbeider. Slik søknad fremmes samtidig med oversendelse av doktorgradsarbeidet. Ikke-nordiske statsborgere skal ved innlevering fremme en begrunnet søknad om adgang til bedømmelse for graden. Søknad om godkjenning av et annet språk i avhandlingen enn de foreskrevne, jf. § 3, fremmes ved innlevering av avhandlingen.

Doktoranden sender sammen med avhandlingen en skriftlig egenerklæring om at avhandlingen eller deler av denne ikke er eller har vært innlevert til bedømmelse for doktorgrad ved annen norsk eller utenlandsk institusjon.

Avhandlingen leveres i 5 eksemplarer og i heftet eller innbundet stand.

Dersom avhandlingen godkjennes til disputas, leveres ytterligere det antall eksemplarer fakultetet har bestemt. Av de innleverte eksemplarer skal 40 eksemplarer oversendes Universitetsbiblioteket. Sammen med avhandlingen leveres en kortfattet beskrivelse som kan tjene som pressemelding. Avhandlingen skal være mangfoldiggjort og offentlig tilgjengelig senest en måned før disputasen holdes.

Et innlevert arbeid kan ikke trekkes tilbake før det er endelig avgjort om det kan godkjennes til å forsvares for doktorgraden. Etter innlevering har doktoranden kun anledning til å foreta rettinger av formell art, forutsatt at han eller hun sender inn en oversikt over samtlige

Fakultetet selv vurderer søknaden og fatter vedtak om adgangen til å fremstille seg til prøven for graden dr.philos.

Fakultetet selv kan på selvstendig grunnlag avvise søknad om å få avhandlingen bedømt dersom det er åpenbart at avhandlingen ikke har høy nok vitenskapelig kvalitet og vil bli underkjent av en komité.

Et innlevert arbeid kan ikke trekkes tilbake før det er endelig avgjort om det er verdig til å forsvares for doktorgraden.

§ 5. Avhandlingen

§ 5-1. Krav til avhandlingen

Avhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid av internasjonal standard og på et høyt faglig nivå når det gjelder problemformuleringer, begrepsmessig presisering, metodisk, forskningsetisk, teoretisk og empirisk grunnlag, dokumentasjon og framstillingsform. Avhandlingen skal kunne utvikle ny faglig kunnskap og ha et faglig nivå som tilsier at forskningen vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur.

Delarbeider som skal inngå i avhandlingen kan normalt ikke være eldre enn ti år på tidspunkt for søknad om innlevering. Dersom det inngår eldre arbeider skal det gjøres rede for i søknad om innlevering, hvordan dette arbeidet likevel tilfredsstiller kravet om å utvikle ny faglig kunnskap.

Flere arbeider kan godkjennes som deler av avhandlingen når de etter sitt innhold utgjør et hele. I tillegg til de enkelte delene skal det da utarbeides en sammenbindende fremstilling som gjør nærmere rede for helheten i avhandlingen.

Fraværet av krav til godkjent opplæringsdel tilsvarende ett semester, skal kompenseres ved at avhandlingsarbeidet er noe mer omfattende enn det som kreves i de organiserte doktorgradsprogrammene. Fakultetet selv kan vedta egne retningslinjer om hvordan fravær av

rettinger som er foretatt i det innleverte arbeid. Oversikten leveres inn senest en måned før disputasen.

0 Endret ved [forskrift 24 sep 2014 nr. 1981.](#)

§ 6. Oppnevning av bedømmelseskomite

Til å bedømme avhandlingen, prøveforelesningene og forsvaret av avhandlingen, oppnevner vedkommende fakultet etter begrunnet forslag fra det aktuelle institutt/fagmiljø en sakkyndig komite på minst tre medlemmer. Fakultetet utpeker komiteens leder. Minst ett av komiteemedlemmene skal være uten tilknytning til Universitetet i Bergen. Så vidt mulig bør ett av medlemmene være fra utenlandsk lærested. Komiteen skal såfremt mulig være sammensatt slik at begge kjønn er representert. Medlemmene skal ha doktorgrad eller tilsvarende faglig kompetanse. Habilitetsreglene i forvaltningslovens §§ 6 flg. gjelder for komiteens medlemmer, jf. § 10. Doktoranden orienteres om komiteens sammensetning.

0 Endret ved [forskrift 24 sep 2014 nr. 1981.](#)

§ 7. Komiteens innstilling og behandling av innstillingen

Komiteen avgir innen en frist fastsatt av fakultetet begrunnet innstilling, eventuelt vedlagt individuelle uttalelser, om hvorvidt arbeidet er verdig til å forsvares for doktorgraden. Dissenser skal begrunnes. Komiteen kan kreve framlagt doktorandens grunnlagsmateriale og utfyllende eller oppklarende tilleggsinformasjon.

Bedømmeleseskomiteens innstilling med eventuelle dissenser og individuelle uttalelser tilstiles fakultetet og skal så snart som mulig oversendes doktoranden, som gis en frist på minimum en uke til å fremme skriftlige merknader til innstillingen.

Dersom doktorandens merknader kan ha betydning for spørsmålet om avhandlingen kan

krav til godkjent opplæringsdel kan kompenseres.

§ 5-2. Medforfatterskap

Fellesarbeid godtas til bedømmelse forutsatt at kandidatens bidrag representerer en selvstendig innsats som kan identifiseres i den utstrekning det er nødvendig for vurderingen.

Dersom et skriftlig arbeid er blitt til i samvirke med andre forfattere, skal kandidaten følge de normer for medforfatterskap som er allment akseptert i fagmiljøet og Universitetet i Bergens retningslinjer for medforfatterskap og i henhold til internasjonale standarder.

I avhandlinger hvor det inngår arbeider med flere forfattere skal det følge en underskrevet erklæring som beskriver kandidatens og den enkelte medforfatters innsats i hvert enkeltarbeid.

§ 5-3. Arbeider som ikke godtas

Arbeid som har vært godtatt som grunnlag for tidligere avlagte eksamener, bedømmelser eller grader, kan ikke antas til bedømmelse med mindre arbeidet inngår som en mindre del av en avhandling som består av flere sammenhengende arbeider. Data, analyser eller metoder fra tidligere grader kan likevel benyttes som grunnlag for arbeid med doktorgradsprosjektet.

Et arbeid eller deler av arbeid som kandidaten tidligere har fått godkjent for doktorgraden ved norsk eller utenlandsk universitet eller høyskole, kan ikke bli gjenstand for bedømmelse, selv om arbeidet innleveres i omarbeidet form.

En avhandling som helt eller delvis er utarbeidet mens kandidaten er tatt opp i et organisert doktorgradsprogram kan ikke senere leveres til bedømmelse for dr.philos.-graden. Avhandlingen kan innleveres for bedømmelse ved kun ett lærested.

godkjennes, bør merknadene forelegges bedømmelseskomiteen før fakultetet fatter realitetsvedtak i saken.

Bedømmelseskomiteen innstilling med eventuelle merknader behandles av fakultetsstyret. Dekanus kan godkjenne en innstilling når den enstemmig konkluderer med at doktoranden gis anledning til å disputere.

Dersom flertallet i fakultetsstyret kommer til at avhandlingen må godkjennes, men minst to medlemmer går imot, kan mindretallet kreve at saken avgjøres av Universitetsstyret. Slikt krav må fremmes i fakultetsstyrets møte, av minst to medlemmer. Skriftlig begrunnelse fra begge eller alle som fremmer kravet, skal legges fram senest fem virkedager etter datoen for fakultetsstyremøtet. Dersom denne fristen ikke overholdes, anses kravet om kollegiebehandling som frafalt, og fakultetsstyrets vedtak blir det gjeldende vedtaket.

Doktoranden underrettes om resultatet av behandlingen.

0 Endret ved [forskrift 24 sep 2014 nr. 1981](#).

§ 8. Prøveforelesninger og disputas

Dersom arbeidet finnes verdig til å forsvares for doktorgraden, skal doktoranden holde to offentlige prøveforelesninger, en over et selvvalgt emne og en over et oppgitt emne. Doktoranden meddeler tittel på prøveforelesning for selvvalgt emne til fakultetet en måned før disputasen. Emne for prøveforelesning over oppgitt emne bestemmes av bedømmelseskomiteen, og kunngjøres for doktoranden 14 dager før forelesningen. Disputasen skal normalt avholdes innen seks måneder etter at avhandlingen er innlevert til bedømmelse. Prøveforelesningene skal holdes før disputasen. Forelesninger og disputas skal skje på det språket som avhandlingen er skrevet på, eller et annet språk som er tillatt i henhold til reglementet.

§ 5-4. Språk

Fakultetet selv bestemmer hvilke språk som kan benyttes i en avhandling.

§ 6. Oppnevning av bedømmelseskomité

Fakultetet selv oppnevner en sakkyndig bedømmelseskomité på minst tre (3) medlemmer som skal bedømme avhandlingen. Habilitetsreglene i forvaltningslovens § 6 gjelder for komiteens medlemmer.

Grunnenheten foreslår bedømmelseskomité. Kandidaten skal underrettes om forslaget til sammensetning av komité, og har anledning til å innlevere skriftlige merknader senest fem (5) virkedager etter at grunnenheten har oversendt forslaget til fakultetet. Fakultetet selv fatter beslutning om hvorvidt merknadene skal tas til følge.

Det bør normalt ikke gå mer enn tre måneder fra søknaden om å få avhandlingen bedømt er innlevert, til søknaden er vurdert og komité er oppnevnt, dersom søknad er godkjent.

Bedømmelseskomiteen skal normalt settes sammen slik at:

- a) begge kjønn er representert
- b) flertallet er uten tilknytning til Universitetet i Bergen
- c) ett av medlemmene, om mulig, er fra en relevant utenlandsk institusjon
- d) alle medlemmene har doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Dersom kriteriene fravikes, skal dette begrunnes særskilt. Fakultetet utpeker en av sine ansatte til komiteens leder.

§ 7. Bedømmelseskomiteens arbeid

§ 7-1. Bedømmelseskomiteens innstilling og kandidatens merknader

Bedømmelseskomiteen gir en begrunnet innstilling om hvorvidt arbeidet er verdig til å forsvares for dr.philos.-graden. Komiteens

Bedømmelseskomiteen vurderer prøveforelesningene, som skal finnes tilfredsstillende. Finner bedømmelseskomiteen prøveforelesningene tilfredsstillende, skal doktoranden forsvare doktorarbeidet i disputas. Disputasen skal være offentlig. Det skal normalt være to opponenter. De to opponentene skal være medlemmer av bedømmelseskomiteen og utpekes av fakultetet eller av komiteen selv. I særlige tilfeller kan det oppnevnes opponenter som ikke har vært medlemmer av komiteen. Disputasen ledes av dekanus eller den dekanus bemyndiger. Den som leder disputasen gjør kort rede for innleveringen og bedømmelsen av avhandlingen og for prøveforelesningene og for bedømmelsen av disse. Doktoranden gjør deretter rede for hensikten med og resultatet av den vitenskapelige undersøkelse. Første opponent innleder diskusjonen og annen opponent avslutter disputasen. Det enkelte fakultet kan likevel i utfyllende regler fastsette en annen rekkefølge og oppgavefordeling mellom doktoranden og førsteopponenten. Øvrige tilstedeværende som ønsker å delta i drøftingene, må gi melding til disputasens leder innen et tidspunkt som denne fastsetter og kunngjør ved åpningen av disputasen.

Etter disputasen sender bedømmelseskomiteen en innberetning til fakultetet der den gjør rede for hvordan den har vurdert prøveforelesningene og forsvaret av avhandlingen. Innberetningen skal konkludere med om prøvene samlet sett er godkjent/ikke godkjent.

Hvis prøveforelesningene og/eller disputasen ikke godkjennes, kan ny prøve først avlegges seks måneder etter disputasen. Såvidt mulig skal de nye prøvene vurderes av den opprinnelige bedømmelseskomiteen.

0 Endret ved [forskrift 24 sep 2014 nr. 1981.](#)

§ 9. Kreering og diplom

På grunnlag av innberetning fra bedømmelseskomiteen om at prøveforelesningene og disputasen er godkjent,

innstilling skal normalt foreligge senest tre måneder etter at komiteen har mottatt avhandlingen.

Bedømmelseskomiteen kan kreve framlagt kandidatens grunnlagsmateriale og utfyllende eller oppklarende tilleggsinformasjon.

Bedømmelseskomiteens innstilling med eventuelle dissenser sendes til fakultetet, og skal så snart som mulig oversendes kandidaten, som gis en frist på ti (10) virkedager til å fremme skriftlige merknader til innstillingen.

Dersom kandidatens merknader kan ha betydning for spørsmålet om avhandlingen kan godkjennes, bør merknadene forelegges bedømmelseskomiteen før fakultetet selv gjør vedtak i saken.

Bedømmelseskomiteens innstilling med eventuelle merknader behandles av fakultet selv.

§ 8. Fakultetets behandling av bedømmelseskomiteens innstilling

På grunnlag av bedømmelseskomiteens innstilling fatter fakultetet selv vedtak om hvorvidt en dr.philos.-avhandling er verdig til å forsvares.

Dersom fakultetet selv finner at det foreligger begrunnet tvil om komiteens innstilling eller dersom komiteen avgir delt innstilling, kan fakultetet selv søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen eller oppnevne to nye sakkyndige som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen.

Eventuelle tilleggsuttalelser eller individuelle uttalelser skal forelegges kandidaten, som gis anledning til å komme med merknader.

Fakultetsstyret skal fatte vedtak ved delt eller negativ innstilling.

§ 9. Innlevering til ny bedømmelse

kreerer Universitetsstyret doktoranden til doktor.

Doktordiplomet utferdiges av Universitetsstyret. På diplommet skal tittelen på avhandlingen føres opp sammen med opplysninger om hvilket fagområde doktorgraden er avlagt innenfor.

0 Endret ved [forskrift 24 sep 2014 nr. 1981](#).

§ 10. Klage

Avslag på søknad om adgang til bedømmelse etter § 2 eller nekting av godkjenning av avhandling, prøveforelesning eller forsvar etter § 7 og § 8, kan påklages etter reglene i forvaltningslovens §§ 28 flg. Grunnlagt klage sendes fakultetet.

Fakultetet kan, etter å ha lagt saken fram for bedømmelseskomiteen, oppheve eller endre det påklagde vedtaket dersom klagen finnes begrunnet. I motsatt fall sendes klagen til klagenemnda til avgjørelse.

Klageinstansen kan prøve alle sider ved det påklagde vedtak. Dersom underinstansen eller klageinstansen finner grunn til det, kan det oppnevnes et utvalg eller enkeltpersoner til å foreta en ny vurdering av den foretatte bedømmelse og de kriterier denne bygger på, eller til å foreta en ny eller supplerende sakkyndig vurdering.

0 Endret ved [forskrift 24 sep 2014 nr. 1981](#).

§ 11. Utfyllende regler

Det enkelte fakultet kan gi utfyllende bestemmelser. De utfyllende bestemmelsene forelleges Universitetsstyret til godkjenning.

0 Endret ved [forskrift 24 sep 2014 nr. 1981](#).

En dr.philos.-avhandling som fakultetet selv ikke har funnet verdig til forsvar, kan bedømmes i ny versjon. Ny bedømmelse kan bare finne sted én gang.

Kandidaten skal ved ny innlevering opplyse om at arbeidet tidligere har vært bedømt ved Universitetet i Bergen og ikke funnet verdig til å forsvares.

Hvis en avhandling leveres inn i ny versjon for ny bedømmelse, bør minst ett medlem fra den opprinnelige bedømmelseskomiteen delta i den nye komiteens arbeid.

Den nye bedømmelseskomiteen skal gjøre sin bedømming på selvstendig grunnlag, men skal likevel ha anledning til å se den forrige bedømmelsen.

§ 10. Retting av formelle feil i avhandlingen

Kandidaten kan etter innlevering, én gang, søke fakultetet selv om å rette formelle feil i den versjonen av avhandlingen som skal offentliggjøres. Til søknaden skal det legges ved en liste (errataliste) som viser de rettinger kandidaten ønsker å foreta i avhandlingen. Verken den rettede versjonen av avhandlingen eller erratalisten skal oversendes bedømmelseskomiteen. Frist for søknad om retting av formelle feil er én uke etter at kandidaten har mottatt innstillingen. Erratalisten trykkes bakerst i avhandlingen eller legges som innstikk i avhandlingen som er tilgjengelig under disputasen.

§ 11. Offentliggjøring av avhandlingen

Når avhandlingen er funnet verdig til å forsvares, skal kandidaten levere avhandlingen til fakultetet i standardisert format og i henhold til fakultetets bestemmelser.

Kandidaten skal også levere et sammendrag av avhandlingen på engelsk og en pressemelding på norsk.

Avhandlingen skal offentliggjøres senest to (2) uker før dato for disputas. Avhandlingen gjøres

tilgjengelig slik den ble innlevert til bedømmelse, eventuelt med rettinger som er foretatt etter § 11.

Det kan ikke legges restriksjoner på offentliggjøring av en dr.philos.-avhandling med unntak av en på forhånd avtalt utsettelse av datoen for offentliggjøring. Slik utsettelse kan finne sted for at eventuelt andre involverte parter skal kunne ta stilling til eventuell kommersialisering herunder patentering. Verken Universitetet i Bergen selv eller ekstern part kan stille krav om at hele eller deler av dr.philos.-avhandlingen ikke skal kunne offentliggjøres.

Ved publisering av avhandlingen skal kandidaten følge gjeldende retningslinjer for kreditering av institusjoner.

§ 12. Prøveforelesning og disputas

Dr.philos.-prøven avsluttes med

- a) Godkjent prøveforelesning over oppgitt emne, og
- b) Godkjent prøveforelesning over selvvalgt emne, og
- c) Godkjent disputas

§ 12-1. Prøveforelesninger

Kandidaten skal holde prøveforelesning etter at avhandlingen er levert inn, men før disputas holdes. Prøveforelesningene er selvstendige deler av dr.philos.-prøven. Hensikten er å prøve kandidatens evne til å tilegne seg kunnskaper utover avhandlingens tema og evnen til å formidle disse i en forelesningssituasjon. Prøveforelesningene bør ha en varighet på 45 minutter hver.

Emne for prøveforelesningen over oppgitt emne bestemmes av fakultetet og kunngjøres for doktoranden ti (10) virkedager før forelesningen.

Kandidaten må meddele tittel på prøveforelesning over selvvalgt emne innen frist fastsatt av fakultetet. Fakultetet selv

godkjenner forslag til selvvalgt emne for prøveforelesning.

Prøveforelesningene avholdes som hovedregel ved Universitetet i Bergen og fakultetet selv avgjør hvilket språk som kan benyttes.

Prøveforelesningene skal vurderes av en bedømmelseskommité på minst tre (3) medlemmer. Bedømmelseskomiteen skal normalt settes sammen slik at:

- a) begge kjønn er representert
- b) Alle medlemmene har doktorgrad eller tilsvarende kompetanse.

Komiteen meddeler fakultetet om prøveforelesningene er bestått eller ikke bestått. Innstillingen skal begrunnes dersom prøveforelesningene anbefales ikke bestått.

Dersom fakultetet ikke godkjenner en av prøveforelesningene, må det avholdes ny prøveforelesning. Ny prøveforelesning må holdes over nytt emne og ikke senere enn seks (6) måneder etter første forsøk. Ny prøveforelesning kan bare holdes én gang. Forelesningen bedømmes så vidt mulig av den samme komiteen som den opprinnelige, dersom ikke fakultetet har bestemt noe annet.

Prøveforelesningene skal være bestått før disputas kan avholdes.

§ 12-2. Disputas

Kandidaten skal gi et offentlig forsvar av det vitenskapelige arbeidet i sin avhandling. Disputasen skal være en faglig diskusjon mellom opponenter og kandidat vedrørende problemformuleringer, metodisk og teoretisk grunnlag, dokumentasjon og framstillingsform. Disputas skal normalt finne sted innen to (2) måneder etter at fakultetet har funnet avhandlingen verdig til å forsvares.

Tid og sted for disputas skal kunngjøres minst ti (10) virkedager før den avholdes.

Disputas skal normalt avholdes ved Universitetet i Bergen.

Fakultetet bestemmer hvilke språk som kan benyttes under disputas.

Det skal normalt være to opponenter. De to opponentene skal være medlemmer av bedømmelseskomiteen og oppnevnes av fakultetet selv. I særlige tilfeller kan det oppnevnes opponenter som ikke har vært medlemmer av komiteen.

Disputasen ledes av dekanen eller den denne bemyndiger. Kandidaten skal gis anledning til å forsvare avhandlingen. Øvrige tilstedeværende skal gis anledning til å kommentere ex auditorio.

Bedømmelseskomiteen avgir innstilling til fakultetet om disputasen bør godkjennes. Innstillingen skal begrunnes dersom disputasen anbefales ikke godkjent.

Dersom disputas ikke godkjennes, kan ny disputas holdes én gang. Ny disputas skal så vidt mulig bedømmes av den samme komité som den opprinnelige.

Disputasen skal være godkjent før vitnemål kan tildeles.

§ 13. Tvungen avslutning av bedømmelse ved uredelighet eller fusk i doktoravhandlingen, på prøveforelesninger eller disputas

Vedtak om tvungen avslutning av bedømmelse på bakgrunn av fusk fattes av fakultetet selv etter innstilling fra grunnenhet. Vedtaket kan klages til Den sentrale klagenemnd.

Vedtak om tvungen avslutning av bedømmelse på bakgrunn uredelighet fattes av fakultetet selv etter uttalelser i Redelighetsutvalget.

§ 14. Kreering og vitnemål

På grunnlag av innberetning om at prøveforelesningen og disputasen er godkjent, kreerer universitetsstyret kandidaten til doctor philosophiae.

Vitnemålet utferdiges av Universitetet i Bergen.

§ 15. Klage

Avslag på søknad om bedømmelse, underkjenning av avhandling, prøveforelesning eller disputas kan påklages etter reglene i forvaltningslovens § 28 følgende. Begrunnet klage sendes fakultetet. Fakultetet kan, etter at saken først er lagt fram for bedømmelseskomiteen, oppheve eller endre vedtaket hvis det finner klagen begrunnet. Hvis ikke fakultetet tar klagen til følge, sendes klagen til Den sentrale klagenemnd til avgjørelse. Klagenemnda kan prøve alle sider ved det påklagede vedtaket.

Dersom underinstansen eller klageinstansen finner grunn til det, kan det oppnevnes et utvalg eller enkeltpersoner til å foreta en vurdering av den foretatte bedømmelse og de kriterier denne bygger på, eller til å foreta en ny eller supplerende sakkyndig vurdering.

§ 16. Delegering

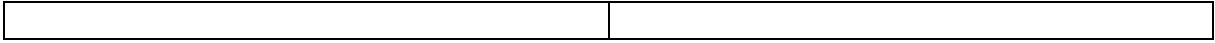
Fakultetets myndighet etter denne forskriften kan ikke delegeres til instituttnivå, dersom dette ikke eksplisitt er nevnt i forskriften.

§ 17. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks og samtidig oppheves forskrift xx. Xxx 20xx nr. xxxx for graden doctor philosophiae (dr.philos.) ved Universitetet i Bergen, vedtatt av universitetsstyret.

§ 18. Overgangsbestemmelser

Den som når denne forskriften trer i kraft er under vurdering for dr.philos.-graden etter forskrift xx. xxx 20xx nr. xxxx for graden doctor philosophiae (dr.philos.) ved Universitetet i Bergen, beholder de rettighetene som følger av den dersom dette er til gunst for vedkommende.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato:
FU-sak:	37/20	Arkivsaknr.:
Møtedato:	04.11.2020	

Systematisk kvalitetsarbeid ved UiB sin ph.d.-utdanning – planlegging av tiltak fram mot tilsyn fra NOKUT i 2022

UiB setter nå i gang et større arbeid fram mot tilsyn fra NOKUT, som forventes å komme i 2022. Målet med tilsynet er å kontrollere at institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid oppfyller gjeldene krav, og å stimulere til videreutvikling av systemet. Arbeidet fremover er å få på plass alle elementene i kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen, og legge til rette for at disse er del av en kontinuerlig kvalitetsutvikling av arbeidet med ph.d.-utdanningen. Denne saken gir en oversikt over de ulike elementene som skal være på plass i for å sikre og videreutvikle kvaliteten i ph.d.-utdanningen ved UiB i forkant av tilsynet.

1 Bakgrunn

NOKUT gjennomførte i 2014 en evaluering av system for kvalitetssikring av utdanningen ved UiB. I tilsynet ble det fremhevet at det ble jobbet godt og systematisk med kvalitetssikring og kvalitetsutvikling, men at UiB burde vurdere å knytte kvalitetssikringen innen ph.d.-utdanningen sammen med kvalitetssikringssystemet for den øvrige utdanningen.

I 2017 etablerte UiB et eget kvalitetssystem for ph.d.-utdanningen som ble vedtatt av universitetsstyret høsten 2017 (sak [129/17](#)). Mye av innholdet i systemet var en videreføring av eksisterende tiltak, for eksempel ph.d.-utdanningsmelding, fremdriftsrapportering, midtveisevaluering, kandidatundersøkelse og emneevaluering. Med styrevedtaket fikk man en formell forankring, en tydelig organisering og planer for videreutvikling av kvalitetssikringen.

I 2019 vedtok universitetsstyret innføringen av fakultetsvise ph.d.-program (sak [34/19](#)). Ved å formelt overlate ansvaret til de ulike fakultetsstyrene, fikk UiB på plass en struktur som gjør det enklere for disse å bygge en kultur for kvalitetsarbeidet, og utarbeide konkrete tiltak som er tilpasset fakultets struktur og fagtradisjon.

2 Plan for systematisk kvalitetsarbeid

Under følger en plan for hvordan de ulike tiltakene som ble vedtatt i kvalitetssikringssystemet (heretter omtalt som kvalitetssystem for ph.d.-utdanning) i 2017 skal iverksettes, og hvordan UiB skal videreutvikle tiltak som allerede er satt i gang slik at UiB har på plass et kvalitetssikringssystem til tilsynet fra NOKUT.

2.1. Dialogmøter mellom sentralnivå og fakultetene

Dialogmøter mellom sentralnivå og fakultetene er et element i kvalitetssystemet som ble vedtatt av Universitetsstyret i 2017, men som ennå ikke er iverksatt. I universitetsstyresaken fremkommer det at «kvalitetssystemet bør inneholde mekanismer for tilbakemelding fra universitetsledelse til fakultet, og at det opprettes dialogmøter mellom disse nivåene i etterkant av rapporteringen som foregår gjennom

forskerutdanningsmeldingen». Den vedtatte handlingsplanen for ph.d.-utdanningen 2020-2024 fastslår også at UiB skal jobbe systematisk med kvalitetssikring av ph.d.-utdanningen, blant annet ved å iverksette dialogmøter mellom universitetsledelsen og fakultetene (innsatsområde *faglig kvalitet, delmål 3*).

Dialogmøter mellom fakultetene og sentralnivå er et nyttig element i en systematisk kvalitetsutvikling av ph.d.-utdanningen. Det gir en god arena for å gå gjennom sentrale aspekter ved fakultetenes ph.d.-utdanning, utover den årlige gjennomgangen av ph.d.-utdanningsmeldingen i Forskningsutvalget. Denne gjennomgangen er ofte på et overordnet nivå, mens én-til-én møter med hvert fakultet vil gi en bedre ramme for å gjennomgå viktige elementer ved ph.d.-utdanningen. Møtene vil også gi fakultetene anledning til å komme med tilbakemelding på og ønsker for arbeidet som gjøres ved UiB sentralt.

Det foreslås at dialogmøtene gjennomføres annet hvert år mellom sentral og lokal faglig ledelse med ansvar for ph.d.-utdanningen og at FIA tilrettelegger for møtene. Temaene på møtene kan i grove trekk berøre de samme elementene som inngår i fakultetenes ph.d.-utdanningsmeldinger:

- Kandidatenes inkludering i fagmiljøene og forskningen som foregår der
- Veilederopplæring
- Karriereutvikling
- Profilering av ph.d.-kandidatenes forskning
- Forholdet mellom fakultetets ph.d.-utdanning og forskningssatsinger
- Opptak, gjennomføring og underkjenninger
- Nærings ph.d. og offentlig sektor ph.d.
- Mobilitet og internasjonalisering

I etterkant av møtene vil FIA lage et forenklet sammendrag som tar sikte på å løfte felles problemstillinger slik at dette inngår som en del av UiBs kontinuerlige kvalitetsutvikling av ph.d.-utdanningen. Fakultetene står fritt til å ta innspill fra dialogmøtene med i sine ph.d. utdanningsmeldinger som behandles årlig i FU og Universitetsstyret. **Tentativ oppstart av møtesyklusen er januar/februar 2021.**

2.2. Programevaluering

Programevaluering er et av de nye elementene som ble tatt inn i kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning som ble vedtatt i 2017 (sak 129/17), og som ennå ikke er implementert. Det står skrevet i systemet at «*en ekstern komité skal se på helheten i ph.d.-programmet (i.e. ved hvert fakultet); informasjon til potensielle søkere, opptak, tiltak underveis og kvaliteten på den fullførte forskningen*». Evalueringen skal gjennomføres ved hvert fakultet hvert sjette år. Ettersom de fakultetsvise ph.d.-programmene ble opprettet i 2019 betyr dette at alle ph.d.-programmene skal ha gjennomført en programevaluering innen utgangen av 2025. **En sak vil i vårsemesteret 2021 bli fremmet til FU med et forslag til gjennomføring av programevaluering**

2.3. Alumni-undersøkelse

Alumni-undersøkelse er et av de nye elementene som ble tatt inn i kvalitetssystemet for ph.d.-utdanning fra 2017 (sak 129/17), og som ennå ikke er implementert. Alumni-undersøkelser er nyttig for å vurdere hvordan utdanningen gir kompetanse og ferdigheter for studentenes senere arbeidskarriere. Det planlegges å dra nytte av [en rapport som NIFU publiserte](#) høsten 2020. NIFU sin

doktorgradsundersøkelse er basert på svar fra ph.d.-alumner i Norge som disputerte i 2013, 2014 eller 2015, og et gjennomgående tema er ph.d.-utdanningens arbeidslivsrelevans. Undersøkelsen gir generelle råd til doktorgradsgivende institusjoner i Norge, men den gir også et kunnskapsunderlag for en eventuell oppfølging i en separat undersøkelse ved UiB. **FIA vil studere NIFU-rapporten og utrede behovet for en separat undersøkelse ved UiB i 2021.**

2.4. Forsinkelses- og frafallsundersøkelse

Forsinkelses- og frafallsundersøkelse er et element i kvalitetssystemet som ble vedtatt av Universitetsstyret i 2017 (sak 129/17), men som ennå ikke er iverksatt. Grunnen for vedtaket er at det ikke eksisterte en systematisk gjennomgang av bakgrunnen for frafall og forsinkelse i ph.d.-utdanningen ved UiB. Årets Ph.d.-utdanningsmelding (sak 62/20) gir indikasjoner på en mulig trend som gir grunn til bekymring. Andelen som fullfører innen seks år er noe lavere for årskullene som startet fra 2010 til 2013, enn årene før. Resultatene viser også at det var et større antall avtaler som ble avbrutt i 2019 enn gjennomsnittet de siste tre årene. **Et forslag til en forsinkelses- og frafallsundersøkelse vil bli lagt frem for FU i vårsemesteret 2022.**

2.5. Mulig endring av fremdriftsrapporteringen

Dagens system for fremdriftsrapportering ble lansert i 2010 og har stort sett forblitt uforandret. Sammen med fakultetenes er det ønskelig å utarbeide en ny versjon av rapporteringsskjemaet. Noen spørsmål i dagens skjema kan være overflødige, og nye og aktuelle tema bør innarbeides. Det er ønskelig å innhente og fakultetenes og fagmiljøenes meninger i denne saken, og en plan for dette vil bli presentert i **vårsemesteret 2021.**

2.6. Tidsplan

Under følger en oppsummert tidsplan for oppstart av de ulike elementene i kvalitetsarbeidet fram mot tilsynet i 2022:

Dialogmøter – oppstart vårsemesteret 2021

Programevaluering – forslag til opplegg til FU januar 2021. Fakultetene gjennomfører programevaluering av sine programmer i perioden fra 2021 til 2025

Endring av framdriftsrapporteringen – høring ved fakultetene tidlig vårsemester 2021. Eventuell endring må være klar til å iverksettes i mai 2021

Alumni-undersøkelse – arbeidet vil starte vårsemesteret 2021

Forsinkelses- og frafallsundersøkelse – forslag til opplegg til FU vårsemesteret 2022

Saken legges med dette fram for FU til drøfting.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato:
FU-sak:	38/20	Arkivsaknr.:
Møtedato:	04.11.2020	

Situasjonen for ph.d. kandidatene under pandemien.

På bakgrunn av oppfordringer fra Universitetet, ber prorektor om at Forskningsutvalget drøfter situasjonen for PhD-kandidatene under pandemien.

Koronasituasjonen har ført til problemer for både yngre forskere og ph.d.-kandidater. Alle fakultet ved UiB har gitt forlengelser til sine ph.d.- og postdok-stipendiater. Ved ett fakultet har alle søkere fått en måneds forlengelse, mens de øvrige fakultet vurdert hver søknad individuelt.

Det starter nå en generasjon yngre forskere som begynner sin forskerkarriere på helt andre premisser enn tidligere. Mange er avhengige av å reise utenlands for å gjennomføre datainnsamling. Noen tokt har blitt utsatt i en periode, mens de fleste innreiser til andre land er utsatt på ubestemt tid. Mangelen på forskningsdata fører naturlig nok til betydelige forsinkelser i fremdriften. Det meste av seminarer, konferanser og ph.d.-kurs har enten blitt avlyst eller er overført til et digitalt format. Det har også vært tilnærmet stopp i å reise på forskningsopphold ved andre institusjoner. Flere kull med ph.d.-kandidater går dermed glipp av muligheten til å knytte nettverk utenfor egen institusjon. Koronasituasjonen har hatt store konsekvenser for enkelte EU- prosjekt, og flere yngre forskere som er ansatt på prosjektene har hatt redusert arbeidskapasitet på grunn av hjemmesituasjon.

UiB har vurdert både kortsiktige og langsiktige konsekvenser, og flere tiltak er iverksatt og under planlegging. UiB planlegger blant annet å forsere et arbeid med karriereutviklingstjeneste, særlig rettet inn mot yngre forskere.

Som grunnlag for videre drøfting bes prodekanene om å gi utvalget en kort muntlig orientering om situasjonen ved de respektive fakultet.

Saken legges med dette frem for utvalget til **drøfting**.